KAMMARRÄTTEN I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

2016 -03- 30
Meddelad i Göteborg

Mål nr 5484-15

KONKURRENSVERKET
2016 -04- 05
Avd
Dnr
KSnr Aktbil

KLAGANDE
Trelleborgs kommun
Rådhuset
231 83 Trelleborg

MOTPART
AB Låscentralen E Borgström, 556070-0618

Ombud: Advokat Jerker Alm
Advokatfirman Vinge KB
Box 1064
251 10 Helsingborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Malmös dom den 18 september 2015 i mål nr 7829-15, se bilaga A

SAKEN
Överprövning av offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom.

YRKANDEN M.M.

Trelleborgs kommun yrkar att förvaltningsrättens dom upphävs och anför bl.a. följande. Den upphandlande myndigheten har rätt att ställa de krav som den anser behövs i en upphandling. I punkt 3.5 i förfrågningsunderlaget har kommunen ställt krav på att anbudsgivare ska vara medlem i och därmed auktoriserad i Sveriges Säkerhetsleverantörers riksförbund. I det fall anbudsgivaren utser en lokal butik ska även denna vara auktoriserad. Kommu-

Postadress Box 1531 401 50 Göteborg
Besöksadress Stora Nygatan 21
Telefon 031-732 74 00
Telefax 031-732 76 00
E-post: kammarratten.goteborg@dom.se
www.kammarratten.goteborg.se
Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00

nen lägger stor vikt vid att värna om säkerheten i sina anläggningar och ställer höga krav på sina leverantörer eftersom resultatet i annat fall kan bli katastrofalt. Förvaltningsrätten har missförstått kommunens syfte med kravet eftersom den anser att det skulle vara tillräckligt att kravet är uppfyllt vid avtalsstart.

AB Låscentralen E Borgström (Låscentralen) anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Kravet på auktorisation är oproportionerligt och hade kunnat utformas annorlunda utan att göra avkall på kvaliteten. Det är i vart fall med hänsyn till den korta anbudstiden orimligt att kräva auktorisation vid anbudstidens utgång. Ett nyetablerat företag eller ett företag med lokal butik men utan auktorisation för butiken har aldrig haft möjlighet att få den auktorisation som krävs. Det är inte tillåtet att ställa upp ett krav som innebär att endast en anbudsgivare, Isgrens Låsverkstad AB, kan bli aktuell som leverantör.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

En upphandlande myndighet har stor frihet att själv utforma sin upphandling inom de ramar som ges av de allmänna principerna för offentlig upphandling i 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

Som angetts av förvaltningsrätten följer av förfrågningsunderlaget för upphandlingen att det inte gäller något krav på att anbudsgivare ska ha en lokal butik, men att det däremot krävs – om en lokal butik utsetts för uppdraget – att denna är auktoriserad eller certifierad enligt punkt 3.5 i förfrågningsunderlaget och att bevis om detta bifogas anbudet. Låscentralens anbud har förkastats av kommunen eftersom bolaget inte bifogat bevis om auktorisation för bolagets butik i Trelleborg som utsetts för uppdraget.

Kravet enligt punkt 3.5 i förfrågningsunderlaget innebär att en viss auktorisation eller certifiering ska finnas av ett oberoende organ. Kravet är därmed

mera långtgående än vad ett krav i form av funktionella kriterier, motsvarande vad som krävs för auktorisation eller certifiering, hade varit. Föremålet för upphandlingen, nämligen lås och låstjänster av inner- och ytterdörrar till olika former av bostäder och lokaler inom Trelleborgs kommun, medför att högt ställda krav på säkerhet är befogade. Mot denna bakgrund anser kammarrätten att kravet får anses proportionerligt i förhållande till det som upphandlas.

Kravet på auktorisation eller certifiering, som tar sikte på leverantören och i förekommande fall dess lokala butik, kan snarast ses som ett kvalificeringskrav. Med hänsyn också till vikten av att auktorisationen eller certifieringen säkerställs är det enligt kammarrättens mening inte oproportionerligt att kravet ska vara uppfyllt redan vid anbudstidens utgång. Kommunens åtgärd att förkasta Låscentralens anbud har därför varit riktig. Förvaltningsrättens dom ska därmed upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Kristina Harmsen Hogendoorn

Magnus Lundberg
referent

Ellen Regebro

/Tore Arvidsson

Bilaga A

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2015 -09- 18
Meddelad i Malmö

Mål nr
7829-15

SÖKANDE
AB Låscentralen E Borgström, 556070-0618
Box 8074
200 41 Malmö

Ombud: advokaten Jerker Alm
Advokatfirman Vinge KB
Box 1064
251 10 Helsingborg

MOTPART
Trelleborgs kommun
Rådhuset
231 83 Trelleborg

SAKEN
Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Trelleborgs kommuns upphandling av lås och låstjänster får inte avslutas förrän rättelse vidtagits genom en ny utvärdering där anbudet från AB Låscentralen E Borgström ska tas upp till förnyad prövning.

Postadress Box 4522 203 20 Malmö
Besöksadress Kalendegatan 6
Telefon 040-35 35 00
Telefax 040-97 24 90
E-post: kansli1.fma@dom.se
Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Trelleborgs kommun genomför en upphandling av lås och låstjänster. Upphandlingen genomförs med öppet förfarande enligt LOU. Enligt tilldelningsbeslut har Isgrens Låsverkstad AB (Isgrens) tilldelats kontraktet. Anbudet från AB Låscentralen E Borgström (Låscentralen) har förkastats med hänvisning till att Låscentralen inte har bifogat auktorisation avseende lokal som utsetts för uppdraget i Trelleborg.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Låscentralen ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att en ny utvärdering görs varvid Låscentralens anbud ska utvärderas. Som grund för sin talan anför Låscentralen bl.a. följande.

I punkt 3.5 i förfrågningsunderlaget anges bl.a. att anbudsgivare ska vara auktoriserad i Sveriges lås- och säkerhetsleverantörers riksförbund (SLR). Vidare anges att auktorisation även avser lokal butik som utsetts för uppdraget och att anbudsgivare ska bifoga bevisa om auktorisation som visar att kravet är uppfyllt. Låscentralen är auktoriserad av SLR och har som sin tekniska och yrkesmässiga kapacitet angivit såväl driftstället i Trelleborg som det i Malmö. Det är den juridiska personen Låscentralen som ansvarar för uppfyllelse av avtalet och står det juridiska ansvaret för avtalsförpliktelserna. Det är inte den enskilda butiken som ingår avtal eller gör några bindande leveranser till kommunen. Detta innebär att den auktorisation som Låscentralen i egenskap av anbudsgivare har är fullt tillräcklig för att auktorisationskravet är uppfyllt. Eftersom det inte är den enskilda butiken som är avtalspart eller anbudsgivare är det inte den enskilda butiken som i juridisk mening ska uppfylla kvalificeringskraven i upphandlingen.

I auktorisationskravet ingår att enskild butik som anges som *lokal butik* för avtalet ska vara auktoriserad. Med *lokal butik* kan inte förstås annat än butik som är lokaliserad i kommunen. Således skulle kravet på auktorisation för enskild butik inte gälla för butiker på andra orter utan då skulle endast kravet på auktorisation av den juridiska personen gälla. Kravet är inkonsekvent och särbehandlande till förmån för den enda enskilda butiken i Trelleborg som vid anbudstidpunkten var auktoriserad dvs. Isgrens. Då Isgrens endast har verksamhet i Trelleborg avser detta företags auktorisation just denna verksamhet. För anbudsgivare med flera verksamhetsorter såsom t.ex. Låscentralen innebär kommunens kravställning ett krav på dubbel auktorisation. Detta är direkt gynnande för Isgrens och missgynnande för Låscentralen. Att tillämpa kravet på auktorisation av lokal butik på det sätt som kommunen gjort är felaktigt. Kravet på auktorisation ska avse själva det anbudsgivande företaget och detta krav uppfylls av Låscentralen.

Låscentralen har butik i Trelleborg och har under innevarande avtalsperiod tillhandahållit tjänster och produkter till kommunen. Den aktuella butiken är under processen att bli auktoriserad. Butiken uppfyller sedan lång tid tillbaka de krav som ligger i auktorisationen. Det enda som återstår är ett besök från SLR och det formella beslutet. Låscentralen bytte lokal i slutet av 2014 och skickade för den nuvarande lokalen in ansökan om auktorisation i slutet av mars 2015.

Isgrens är den enda anbudsgivaren som vid tidpunkten för upphandlingen skulle kunna uppfylla kravet på auktorisation av *lokal butik*. I upphandlingen ges nystartade företag möjlighet att delta men vad som gäller för nystartade företag ifråga om auktorisation behandlas inte. Ett helt nytt företag kan rimligen inte få auktorisation men likväl gäller detta som ett obligatoriskt krav. Villkoren för nystartade företag är relevant då förutsättningarna för sådant företag är desamma som för ett företag som t.ex.

har butik i Trelleborg men som inte är auktoriserad. Frågan gäller under vilken tidsperiod det är möjligt att erhålla auktorisation samt om villkoren ska tillämpas olika för nystartade företag respektive för etablerade företag. Om kommunen anser att auktorisation måste finnas och samtidigt ge möjlighet för nystartat företag att få auktorisation måste denna auktorisation kunna lämnas eller komma till stånd under den kommande avtalstiden dvs. inte vara ett krav som ska vara uppfyllt vid anbudstillfället. Upphandlingen annonserades den 26 maj 2015 och anbud skulle vara inlämnat den 7 juli 2015. Under denna tid skulle alltså nystartade företag vara tvungna att erhålla en auktorisation. Detta är inte realistiskt. Låscentralen har avseende butiken i Trelleborg försökt få till stånd en besiktning med efterföljande beslut sedan i mars 2015 och i dagarna kommer en person ner från Stockholm för att genomföra besiktningen dvs. en process på drygt fem månader. Vid anbudsgivning från ett nystartat företag skulle kommunen inte kunna upprätthålla kravet på auktorisation vid anbudstillfället. Då man inte haft någon möjlighet att upprätthålla kravet gentemot nystartade företag kan man inte heller upprätthålla kravet på uppfyllelse vid anbudstillfället gentemot etablerade företag. För samtliga företag gäller att dessa måste ges en realistisk möjlighet att uppfylla kraven i fråga. På det sätt som kommunen tillämpat kravet har man endast haft tiden från publicering av förfrågningsunderlaget till sista dag för ingivande av anbud att få fram en auktorisation. Denna tid är helt orealistisk. Med hänsyn till ovanstående kan det uppställda kravet på auktorisation inte läsas på annat sätt än att auktorisationen kan uppfyllas under avtalstiden. I vart fall kan kravet inte läsas som att auktorisation måste föreligga vid anbudstillfället. Om någon tidpunkt ska gälla för uppfyllelse borde det i så fall vara vid avtalsstart vilken emellertid är satt drygt två veckor efter tilldelningsbeslutet. Detta är orealistiskt och i strid med de grundläggande principerna. Starttidpunkten för avtalet borde som allra tidigast vara den 1 oktober 2015.

Ett korrekt utformat förfrågningsunderlag skulle ge anbudsgivande företag möjlighet att uppnå auktorisation. Om kravet på auktorisation skulle gälla redan vid anbudstillfället hade det krävts en så lång anbudstid att auktorisation under denna tid vore möjlig alternativt att kravet skulle vara uppfyllt vid avtalsstart och att avtalsstarten sattes i tiden så att kravet vore möjligt att uppfylla. Vid krav på auktorisation vid en korrekt avtalsstart hade Låscentralens butik i Trelleborg varit auktoriserad. Att de krav som omfattas av auktorisationen är uppfyllda är något som är väl känt av kommunen då man genom sin butik levererat exakt samma tjänster och produkter under de senaste fyra åren. För det fall kravet på auktorisation av en enskild lokal butik anses vara i linje med gällande rätt utifrån de tidsmässiga villkoren är det med hänsyn till ovanstående och det faktum att Låscentralen som juridisk person är auktoriserad med tillhörande auktoriserad personal oproportionerligt att utesluta anbudet. Kommunen har felaktigt förkastat anbudet. Låscentralen har lämnat anbud med lägsta pris och skulle rätteligen ha tilldelats kontraket. Låscentralen har därmed lidit skada.

Trelleborgs kommun bestrider bifall till ansökan och anför i huvudsak följande. I punkt 1.6 i förfrågningsunderlaget anges att en grundförutsättning för att av anbudsgivaren lämnat anbud ska kunna antas är att samtliga skall-krav är uppfyllda oavsett om kravet avser krav på leverantör, tjänsten eller avtalsvillkor. Vidare anges i punkt 3.5 att auktorisation avser även *lokal butik som utses för uppdraget* och att anbudsgivare ska bifoga bevis om medlemskap, auktorisation, certifikat eller liknande, som visar att ovanstående är uppfyllt. Skrivningen är väldigt tydlig med att auktorisation även avser lokal butik som utses för uppdraget. Det har således varit klart och tydligt att även lokal butik som utses för uppdraget skulle vara auktoriserad. Att detta krav inte fanns med i en upphandling som genomfördes för fyra år sedan saknar helt betydelse i nu aktuellt mål.

Låscentralen har till sitt anbud bifogat ett bevis på auktorisation vilket avser butiken i Malmö och således inte filialen i Trelleborg. Detta har kontrollerats med SLR vilka klargjort att det endast är butiken i Malmö som är auktoriserad. Information framkommer också om att företag som har filialbutiker ska lämna in en filialansökan. En sådan process påbörjade Låscentralen för två år sedan men som lagts ner på grund av att relevanta underlag inte inkommit till SLR. Som svar på punkt 4.1 i förfrågningsunderlaget där anbudsgivare manas att beskriva sin lokalisering och hur eventuellt samarbete kommer att utföras skriver Låscentralen "Vi har butik i Trelleborg som erbjuder fullständig låssmedsservice". Något bevis på detta har inte bifogats och således uppfylls inte samtliga skall-krav. Inte heller har information bifogats om att process pågår avseende auktorisation och när det i så fall kommer att vara klart.

Huruvida det endast finns två butiker som kan tillhandahålla lås med tillhörande tjänster är inget som kommunen har kännedom om. Det är fritt fram för låssmeder i hela landet och även i andra europeiska länder att lämna anbud på låstjänsterna till kommunen.

Ett avtal mellan en vinnande anbudsgivare och en auktoriserad lokal butik är ett vanligt förfaringssätt och således en framkomlig väg för anbudslämnare som inte uppfyller samtliga krav i förfrågningsunderlaget. Likaså är det en möjlighet att anlita en lokal låssmedsbutik som underleverantör. Ingen av dessa möjligheter har använts av Låscentralen.

Låscentralen utvecklar även talan kring auktorisation kontra kort tid mellan tilldelningsbeslut och avtalsstart men då det är ett skall-krav att kommande leverantör har auktorisation saknar denna punkt bäring. Kommunen har inte brutit mot de grundläggande principerna.

Låscentralen tillägger bl.a. följande. I punkt 4.1 förfrågningsunderlaget anges bl.a. att tillverkning av nycklar är en vanligt förekommande tjänst och att anbudsgivare som inte är lokaliserade i kommunen därför ska ange hur och var tillverkning av nycklar kommer att ske t. ex. genom samarbete med lokalt företag, nycklar skickas etc. Innebörden av skrivningen är att kommunen ställer krav på närvaro i Trelleborg. Frågan är vilken status som krävs på det lokala företaget som måste ligga i kommunen. Utifrån vad kommunen anfört synes det krävas att det lokala kontaktstället måste vara auktoriserat då man anför att det är ett vanligt förfaringssätt med avtal mellan vinnande anbudsgivare och en auktoriserad lokal butik samt möjligheten att anlita en lokal låssmedsbutik som underleverantör. I praktiken innebär detta att enda möjliga kontaktställe är Isgrens vilket är en klar konkurrensbegränsning och en direkt konkurrensfördel för Isgrens. Att ställa krav på geografisk lokalisering är ett brott mot likabehandlingsprincipen. Att avtal skulle kunna ingås mellan olika anbudsgivare och Isgrens är inget sakligt skäl för det konkurrensbegränsade auktorisationskravet. Om annan anbudsgivare än Isgrens önskar lämna anbud är man i sådant fall hänvisad till Isgrens. Ett sådant upplägg innebär att denna andre anbudsgivare kommer i ett klart sämre lägre än Isgrens. Isgrens kan för egen del lämna anbud samtidigt som man skulle vara enda möjliga underleverantören för andra eventuella anbudsgivare.

Det direkta syftet med LOU är att tillvarata konkurrensen och det övergripande syftet är att använda skattemedel effektivt. Genom att uppställa krav på auktorisation på det sätt som skett går kommunen emot båda syftena. En auktorisation avseende butik innebär att bedömning görs av skyddet för butiken samt att föreståndaren ska uppfylla vissa kvalifikationskrav. Vad gäller föreståndaren krävs att denne är verksam på heltid och innehar gesällbrev och vad gäller säkerheten ska butiken uppfylla skyddsklassning enligt Svenska Stöldskyddsföreningens regelverk. Kommunen hade kunnat utforma kraven som direkta krav och erhållit

samma kvalitativa nivå som erhålls genom auktorisationskravet och samtidigt ökat konkurrensen.

Proportionalitetsprincipen innebär en bedömning i tre steg. Steg ett innebär en prövning av om ifrågavarande krav är lämpligt och effektivt för att uppnå det eftersträvade syftet. Steg två innebär en prövning av om kravet är nödvändigt och att det inte finns något mindre ingripande alternativ. Steg tre innebär en bedömning av om den uppkomna negativa effekten är oproportionerlig i förhållande till det eftersträvade syftet. Samtliga tre steg ska vara uppfyllda. När det gäller steg två kan konstateras att i upphandlingen för fyra år sedan uppställdes inget auktorisationskrav. Under den senaste avtalsperioden har Låscentralen levererat fullgoda kvalitativa tjänster. Kravet på enskild butik är inte nödvändigt. Härtill kommer att kommunen hade kunnat utforma kraven som funktionella krav och i så fall hade konkurrensen inte begränsats. Det finns således mindre ingripande sätt att utforma kraven än auktorisation. Beträffande steg tre kan konstateras att kravets effekt är oproportionerligt i förhållande till det eftersträvade syftet då detta torde vara att erhålla en viss kvalitet. Detta kan säkras genom att ställa funktionella krav och effekten är oproportionerlig när kravets effekt blir direkt gynnande till förmån för en enda lokal leverantör.

Trelleborgs kommun invänder bl.a. följande. Kommunen lägger stor vikt vid att värna om säkerheten på sina anläggningar. Därav ställs höga krav på de leverantörer som ska leverera tjänster till kommunen som i detta fall då man krävt att även lokal butik, utsedd för uppdraget, ska vara auktoriserad. Det står kommunen fritt att välja en hög säkerhetsnivå och det är ingen skillnad på kraven vare sig en upphandling avser lås, larm eller datasäkerhet. Genom ett högt krav på säkerhet tillgodoser kommunen kommuninvånarnas intresse av att använda skattemedlem på ett effektivt sätt. Att inte verka för att högre krav efterlevs kan få förödande konsekvenser.

Ett utlämningsställe "över disk" är nödvändigt för kommunen att tillgå. Dock finns det inte krav på att tillverkning av nycklar måste ske i kommunen. Tvärtom står det i förfrågningsunderlaget att anbudsgivare som inte är lokaliserade i kommunen därför ska ange hur och var tillverkning av nycklar kommer att ske. Därmed konstateras att det inte ställts något krav på närvaro i kommunen. Det har således stått anbudsgivaren fritt att välja om man vill erbjuda lokal i Trelleborg eller inte, men om man väljer egen lokal i Trelleborg ska denna vara auktoriserad. När förfrågningsunderlaget skrevs hade kommunen ingen kännedom om att nuvarande leverantör inte hade en butik som var auktoriserad. Det finns ingen möjlighet för kommunen att på förhand veta vilka eller hur många leverantörer som kan vara presumtiva anbudsgivare. Vid tidigare upphandlingar har det inkommit fler än två anbud varför kommunen inte kunnat ha anledning att tro att det endast skulle finnas två anbudsgivare.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser m.m.

Enligt 16 kap. 4 och 6 §§ LOU kan rätten pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts. Därvid gäller att rätten endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Härvid gäller att en upphandlande myndighet inte får anta ett anbud som inte uppfyller kraven enligt förfrågningsunderlaget.

I det i målet aktuella förfrågningsunderlaget anges i punkt 3.5 att anbudsgivare ska vara medlem, därmed auktoriserad, i Sveriges lås- och säkerhetsleverantörers riksförbund (SLR) eller liknande för utländsk anbudsgivare eller certifierad av ett ackrediterat certifieringsorgan (tredjeparts certifiering eller certifierad anläggarfirma Låsanläggningar). Auktorisation avser även lokal butik som utses för uppdraget. Anbudsgivare ska bifoga bevis om medlemskap, auktorisation, certifikat eller liknande, som visar att ovanstående är uppfyllt.

I punkt 4.1 *Lokalisering* anges att tillverkning av nycklar, framför allt elevskåpsnycklar, är en vanligt förekommande tjänst. Det får därför inte bli omständligt och tidskrävande att få nycklar tillverkade. Anbusgivare som inte är lokaliserade i kommunen ska därför ange hur och var tillverkning av nycklar kommer att ske, t.ex. genom samarbete med lokalt företag, nycklar skickas etc.

Förvaltningsrättens bedömning

Förutsättningarna för varje upphandling fastställs i förfrågningsunderlaget. Det står en upphandlande myndighet fritt att uppställa vilka krav man vill så länge kraven är förenliga med LOU och de grundläggande principerna. I förevarande upphandling är förfrågningsunderlaget utformat på sådant sätt att kommunen väljer det anbud som har lägst pris under förutsättning att anbudsgivaren uppfyller samtliga obligatoriska krav s.k. skall-krav. I en upphandling kan krav uppställas på t.ex. anbudsgivaren, tjänsten eller avtalsvillkoren.

I aktuell upphandling har kommunen uppställt krav på att en anbudsgivare ska vara medlem, auktoriserad, i SLR och för det fall en anbudsgivare utser lokal butik för uppdraget ska även den lokala butiken vara auktoriserad.

Till anbudet ska anbudsgivaren bifoga bevis om auktorisation för att visa att kravet är uppfyllt.

Såvitt framgår är Låscentralen medlem i SLR, och därmed auktoriserat, men har till sitt anbud inte bifogat bevis på auktorisation avseende butiken i Trelleborg som utsetts för uppdraget. Anbudet har av denna anledning förkastats. Av förfrågningsunderlaget följer att det inte är ett skall-krav att ha en lokal butik, men om en anbudsgivare väljer att utse en lokal butik ska den följaktligen vara auktoriserad.

Enligt förvaltningsrätten är det fullt möjligt att uppställa krav på att en lokal butik ska vara auktoriserad. Att anbudsgivaren är auktoriserad är därmed inte tillräckligt utan det är själva butiken som ska uppfylla kravet på auktorisation. Kravet som sådant strider därmed inte mot proportionalitetsprincipen. Att Låscentralen anser att kravet på auktorisation hade kunnat utformas som funktionella krav är således ovidkommande.

Frågan är då vid vilken tidpunkt kravet på auktorisation behöver vara uppfyllt. Huvudregeln är att skall-krav ska vara uppfyllda vid tiden för anbudsingivandet. Detta under förutsättning att det inte kan anses vara oproportionerligt att kräva kravuppfyllelse vid denna tidpunkt. I förfrågningsunderlaget anges att bevis om auktorisation ska bifogas anbudet dvs. kommunen anser att kravet ska vara uppfyllt vid anbudsingivandet.

Med hänsyn till kravets karaktär och rimligheten i att företag som erbjuder lokal butik ska ges möjlighet att uppfylla kravet anser förvaltningsrätten att det är oproportionerligt att kräva kravuppfyllelse vid tidpunkten för anbudsingivandet. Härav följer att det till anbudet inte är möjligt att

bifoga bevis om auktorisation. Kommunen har således inte haft skäl att förkasta Låscentralens anbud på angiven grund. Upphandlingen ska därför rättas på så sätt att Låscentralens anbud ska tas upp till förnyad prövning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Anders Mattsson

Maria Persson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga B

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att prövningstillstånd meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. **I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att *avtal inte får ingås*, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet.** Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen.
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet.
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd.
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta.
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

DV 689-LOU (formulär 9) • Producerat av Domstolsverket • 2014-11